

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра туристичного та готельно-ресторанного бізнесу

(повна назва кафедри)

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 242 «Туризм»

(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Туризм»

(назва бакалаврської програми)

**на тему: «ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАСТРОНОМІЧНОГО
ТУРИЗМУ У ОДЕСЬКОМУ РЕГІОНІ НА ПРИКЛАДІ ТУРИСТИЧНОЇ
ФІРМИ «СКАРБНИЦЯ МАНДРІВ»»**

Виконавець:

студентка факультету міжнародної економіки

Кривенко Альона Ігорівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н. викладач

Гончаренко Яніслава Євгенівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Одеса 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. На сьогоднішній день важливою складовою індустрії туризму є харчування гостей. Знайомлячись з визначними пам'ятками міста, туристи одночасно бажають знати про особливості національної кухні. Гастрономія є значущим ресурсом території, джерелом формування її ідентичності.

Пошук нових шляхів організації харчування базується на дослідженні гастрономічною складовою туристичного продукту, на основних принципах брендингу території, які формують туристичний імідж місцевості, на процесі створення враження про товар у свідомості споживачів. Місцеву кухню можна розглядати як туристський ресурс територій, що дозволяє створити нові туристичні продукти, відкрити нові грані туристської дестинації. Вона може бути використана для розуміння соціального і економічного стилю життя дестинації. Зв'язок гастрономії та туризму сприяє збільшенню припливу туристів, сприяє подовженню перебування туристів, збільшує прибуток від туризму.

Гастрономічний туризм в світі набуває все більшої популярності. Люди купують спеціальні гастрономічні тури з метою глибоко познайомитися з кухнею будь-якої країни чи регіону.

Питання теорії та практики розвитку ринку туристичних послуг в Україні займалися такі вітчизняні вчені як: В.Г. Герасименко [15-16], С.Г. Нездоймінов [66], С.С. Галасюк [8-10], та інші автори. Поняття «гастрономічний туризм» розглядали багато авторів серед яких Долгієр А. [47], Клімова М.В. [28], Кукліна Т.С. [33], Мартинова М.В. [40], Редько В. [47], Саламатіна С.Є. [49].

Мета кваліфікаційної роботи: Метою кваліфікаційної роботи є розробка практичних рекомендацій організаційно-економічного характеру по підвищенню рівня гастрономічного туризму в Україні.

Досягнення поставленої мети обумовило необхідність вирішення таких завдань:

- розкрити сутність та особливості розвитку гастрономічного туризму;
- визначити підходи до класифікації ринків гастрономічного туризму;
- навести приклади зарубіжного досвіду організації гастрономічного туризму;
- проаналізувати тенденції розвитку гастрономічного туризму на території України;
- дослідити потенціал розвитку гастрономічного туризму Одеської області;
- навести місто діяльності туристичної фірми «Скарбниця мандрів»;
- розробити гастрономічний тур як інструмент залучення туристів;
- обґрунтувати впровадження запропонованого туру.

Об'єкт дослідження – процес аналізу перспектив розвитку гастрономічного туризму у Одеському регіоні.

Предмет дослідження – сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів аналізу перспектив розвитку гастрономічного туризму у Одеському регіоні на прикладі туристичного підприємства «Скарбниця мандрів».

Методом дослідження кваліфікаційної роботи виступили: абстрактно-логічний (для узагальнення теоретичних положень, визначення сутності

економічних понять, формування висновків); системний аналіз (для аналізу конкурентних позицій туристичної фірми); графічний (для наочного представлення статистичних даних); табличний та групування (при аналізі тенденцій розвитку гастрономічного туризму); конструктивний та експериментальний (оцінка результатів запропонованих заходів у формі нового гастрономічного туру).

Інформаційна база дослідження. Теоретичну та методологічну основу дослідження становлять наукові праці з названої проблеми вітчизняних та зарубіжних вчених, методики Всесвітньої туристичної організації, інструктивні матеріали, що регламентують діяльність суб'єктів господарювання, довідково-інформаційні видання.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання результатів дослідження для удосконалення діяльності туристичних підприємств та підвищення туристичного іміджу країни.

Структура і обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (66 найменувань), додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 75 сторінок комп'ютерного тексту. Основний зміст викладено на 66 сторінках. Робота містить 11 таблиць, 17 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи бакалавра опубліковано:

1. Кривенко А.І. Сутність та особливості розвитку гастрономічного туризму / А.І. Кривенко // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених. Том 1 (м. Одеса, 15 квітня 2020 р.) / Одеський національний економічний університет. Одеса: ОНЕУ, 2020. С. 360-364
2. Кривенко А.І. Особливості розвитку кластерів гастрономічного туризму у країнах Європи / А.І. Кривенко // Туристичний та готельно-ресторанний бізнес: світовий досвід та перспективи розвитку для України: Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції студентів, аспірантів та вчених. Том 3 (м. Одеса, 15 квітня 2020 р.) / Одеський національний економічний університет. Одеса: ОНЕУ, 2020. С. 503-506

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «Теоретичні основи функціонування гастрономічного туризму» автором було розглянуто сутність поняття «гастрономічний туризм» та підходи до його класифікації. Наведено зарубіжний досвід організації гастрономічного туризму.

У другому розділі «Аналіз розвитку гастрономічного туризму Одеської області» розглянуто тенденції розвитку гастрономічного туризму на території України. Наведено основні ресурси для розвитку гастрономічного туризму та надано загальну інформацію щодо гастрономічних фестивалів, що мають місце на території країни. Досліджено потенціал розвитку гастрономічного туризму Одеської

області, наведено основні місця для організації винних та сирних дегустацій, приділено багато уваги Етно складовій гастрономічного туризму Одеської області. Було розглянуто діяльність туристичної фірми «Скарбниця мандрів».

У третьому розділі «Перспективні шляхи організації гастрономічного туризму на прикладі Одеської області» було розроблено новий гастрономічний тур до Болградського району – «Смак історії» та було надано обґрунтування його впровадження.

ВИСНОВКИ

У даному дослідженні було проаналізовано поняття «гастрономічний туризм», виявлено шляхи його реалізації на прикладі туристичного підприємства «Скарбниця Мандрів» та економічне обґрунтування впровадження нового туру «Смак історії». Підсумки наведені нижче.

1. Хоча гастрономічний туризм як самостійний напрям став розвиватися відносно недавно, у спеціальній літературі вже зустрічаються велика кількість термінів, що стосуються даного феномену: «кулінарний туризм», «продовольчий туризм», «дегустаційний», «харчовий», «винний», «пивний». Сам гастрономічний туризм можемо визначити як подорож по країнах і континентах для знайомства з особливостями місцевої кухні, кулінарними традиціями, з метою покуштувати унікальні для приїжджого людини блюдо або продукт.

У гастрономічного туризму було виявлено ряд специфічних рис. Так, умовами для розвитку такого туризму володіють абсолютно всі країни. Цей вид туризму не схильний до сезонності. В тій чи іншій мірі гастрономічний туризм є складовим елементом всіх турів, але знайомство з національною кухнею стає головним мотивом гастрономічної подорожі. Просування місцевих господарств та виробників продовольчих товарів – є невід'ємною частиною будь-якого гастрономічного туру

2. На сьогоднішній день всі існуючі класифікації гастрономічного туризму можна розділити на ознаки: за спрямованістю; за видом конкретного продукту або напою; за метою подорожі; за розташуванням туристичного місця; особливостями організації.

3. До лідерів гастрономічного туризму у світі слід віднести Францію, Італію, Іспанію, Південно-Східну Азію, Китай, Японію. Одними із найрозповсюдженіших видів такого туризму можна назвати винний туризм, сирний туризм, пивний туризм, а як один з елементів можна відокремити – гастрономічні фестивалі.

4. В Україні поки небагато чисто гастрономічних або винних турів. Відвідування виноробних заводів з подальшою дегустацією продукції практикують в південних регіонах. Експерти вважають, що Україна має все необхідне для розвитку гастрономічного туризму. До найпопулярніших місць для винного туризму в Україні відносять Виноробне господарство князя Трубецького, що розташоване у селі Веселе на Херсонщині; Будинок марочних коньяків «Таврія» (м. Нова Каховка, Херсонська область); Винзавод «Шабо» (с. Шабо, Одещина); Винарня «Бейкуш» (с. Чорноморка, Миколаївська область); Виноробний комплекс «Чизай» (Закарпатська область, місто Берегове, урочище Чизай); Дегустаційний підвал «Старий підвал» Закарпатська область, місто Берегове).

Аналізуючи перелік гастрономічних подій, можна зробити висновок, що найбільші туристичні ресурси для проведення подієвого туризму має Західна та Центральна частина України, а саме: Закарпатська та Львівська, Полтавська області та міста Київ, Луцьк та Львів.

5. Одеська область має великий потенціал розвитку гастрономічного туризму. Проаналізовано винний, агро та сирний підрозділ гастрономічного туризму, які дають змогу підтвердити можливість організації різноманітних гастрономічних турів Одеською областю як для внутрішніх туристів України, так і для іноземців, що бажають більш детально ознайомитися з культурою, звичками та традиціями України в цілому, та окремих етносів.

До найбільш популярних гастрозаходів Одеської області можна віднести: болгарське народне свято «Трифон Зарезан»; молдавське народне свято «Мерцішор»; фестивалі національних культур «Бессарабська тантелла» та «Бессарабський віночок»; фестиваль національних ремесел, мистецтв і творчості «Цара Бессарабська»; фестиваль національних культур і обрядів; фестиваль гагаузької культури «Будок Ілдизи»; молдавської культури «Кин ши жок ла хора молдовенілор», фестиваль болгарської культури «Българі да сі останем» та інші.

6. Туристичне підприємство «Скарбниця Мандрів», директором якого є Скворцова Марія Едуардівна, було засноване в 2012 році і знаходиться за адресою: Україна, м. Одеса, Суворовський район, вул. Академіка Заболотного, буд. 40. Основна спеціалізація агентства: автобусні та авіатури в країни Європи, пляжний відпочинок у Туреччині, Єгипті, Арабських Еміратах, Іспанії, Чорногорії, Греції. Для любителів екзотики можуть бути організовані індивідуальні маршрути до країн Азії, такі як Таїланд, Шрі Ланка, Індонезія, Малайзія і Сінгапур. За формою власності «Скарбниця мандрів» є приватним підприємством. За 9 років на туристичному ринку фірма накопичила значний досвід у туристичній діяльності. Вона пропонує тури по різних напрямкам і різних типів – екскурсійні, оздоровчі, гірськолижні, дитячий відпочинок та екзотичні тури, а також організація бізнес-поїздок в будь-яку точку світу.

Такою була специфіка роботи туристичної фірми «Скарбниця Мандрів» до настання пандемії COVID-19. Міжнародний туризм на даному етапі розвитку знаходиться у підвішеному стані і для пошуку альтернативних шляхів розвитку необхідно переосмислити місце внутрішнього туризму. Іншими словами, туристичній фірмі «Скарбниця Мандрів» слід зайнятися розвитком, просуванням та реалізацією турів на території України, та Одеської області зокрема.

7. Взявши до уваги всю досліджену інформацію за напрямом гастрономічний туризм було розроблено гастро-тур до Болградського району під назвою «Смак історії». Запропонована тривалість туру – 3 дні, з рекомендованою кількістю осіб – 15. Цінова політика туру дорівнює – 2794 грн/ особу.

8. Як результат проведеного розрахунку економічної доцільності реалізації запропонованого гастрономічного туру «Смак історії» необхідно реалізувати 30 турів (450 осіб / 15 осіб у мікроавтобусі). Якщо об'єм продажу турів буде вище за 30 шт., то підприємство почне отримувати прибуток, якщо менше зазначеної кількості – працюватиме в збиток.

АНОТАЦІЯ

Кривенко А.І. «Перспективи розвитку гастрономічного туризму у Одеському регіоні на прикладі туристичної фірми «Скарбниця мандрів»».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 242 «Туризм» за освітньою програмою «Туризм» – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2020.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел.

Об'єкт дослідження – процес аналізу перспектив розвитку гастрономічного туризму у Одеському регіоні. Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів аналізу перспектив розвитку гастрономічного туризму у Одеському регіоні на прикладі туристичної фірми «Скарбниця мандрів».

У роботі проаналізована сутність та особливості розвитку гастрономічного туризму. Виявлено тенденції розвитку гастрономічного туризму на території України та фактори впливу на організацію гастрономічних турів.

За результатами, були запропоновані рекомендації, щодо розробки гастрономічного туру, розраховано економічну ефективність впровадження рекомендацій.

Ключові слова: туристична фірма, ефективність, гастрономічний туризм, гастро тур, економічна діяльність.

ANNOTATION

Kryvenko A.I. «Prospects for the development of gastronomic tourism in the Odessa region on the example of the travel company «Skarbnitsya mandriv»».

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty 242 «Tourism» for the educational program «Tourism». – Odessa National Economics University. – Odessa, 2020.

The qualifying work consists an introduction, three chapters, conclusions, list of sources used.

The object of research is the process of analyzing the prospects for the development of gastronomic tourism in the Odessa region. The subject of the research is a set of theoretical, methodological and practical aspects of the analysis of the prospects for the development of gastronomic tourism in the Odessa region on the example of the travel company "Treasure Chest".

The essence and peculiarities of the development of gastronomic tourism are analyzed in the paper. The tendencies of the development of gastronomic tourism in the territory of Ukraine and the factors of influence on the organization of gastronomic tours are revealed.

According to the results, recommendations for the development of the gastronomic tour were proposed, and the economic efficiency of implementation of the recommendations was calculated.

Key words: tourist firm, efficiency, gastronomic tourism, gastro tour, economic activity.